

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. O pravništvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Upravno sodišče.

—i— V vsem novejšem postavodajstvu vidimo temeljni princip, da se loči justica od uprave. Ta princip, ki se je propagiral poprej na katedru, zadobil je v javnosti tako moč, da se mu ne stavlja niti legislative niti eksekutive, temuč kaže se nam kot rudeča nit po vseh legislaturah civilizirane Evrope. Poslovanje javnih organov naj se loči ne sicer zaradi odijoznega divide et impera, ampak da ločeno v vsakej stroki lažje doseže svojo svrhu in pospešuje občni blagor.

Upravništvo samo na sebi je ali upravništvo v širjem pomenu (pouvoir discretioinaire), ki ima izvrševati politične namere po načelih oportunitete, ali pa upravništvo v ožjem pomenu, ki odločuje o nasprotnih zahtevah posameznih na pravni podlogi.

Zelo važno je, določiti natanko, v kakem položaji je stranka, o kateri odločuje politične oblasti.

Kar so politični organi izrekli v krogu takozvane diskrecionarne oblasti, o tem more se udeleženec pritožiti le v administrativnem potu, če pa so odločili, o nasprotnih pravnih težnjah na postavni podlogi, naj ima sodnija pravico izreči, ali je odlok političnih oblastij legalen ali ne.

Ali vprašanje, katere sodnije naj bodo v tem slučaju kompetentne v teoriji še nikakor nij rešeno. Nekateri (na primer Stein) trdijo, o vsem javnem pravu, o odlokih političnega upravništva imajo odločevati redne sodnije, ki sodijo uže sedaj ne le o vseh privatno-pravnih, ampak tudi o več javnopravnih (na pr. kazenskih) zadevah.

Drugi zopet mislijo, da naj se za kontrolo administrativnih odlokov, za varovanje javnega prava osnujejo posebne sodnije. Mej

tem, ko je prodril na Laškem prvi princip, odločila se je naša legislativa za drugega.

S temeljno državno postavo 21. dec. 1867 drž. z. št. 143 odločilo se je, osnovati državno sodnijo. Ta ima nalog reševati prepire gledé kompetence mej sodnijskimi in upravnimi oblastmi, mej deželnimi zastopi in najvišimi vladnimi organi, mej avtonomnimi organi posameznih dežel (čl. 2) — dalje končno odločevati o zahtevah posameznih v državnem zboru zastopanih dežel do celote in nasprotno, o prepirih posameznih oseb do celih kronovin ali do skupine — in končno o pritožbah gledé uskratjenja ustavno zagotovljenih političnih pravic (čl. 3.)

Ker so agende te sodnije eminentno političnega značaja, je naravno, da se sestavlja le po predlogih prvih naših političnih zastopov, gospodske in poslanske zbornice.

Temeljna postava 21. decembra 1867 drž. z. št. 144 obljubila nam je v členu 15. posebno upravno sodišče, ki naj ima nalog, kontrolirati legalnost administrativnih odlokov in sicer ne samo političnih ampak tudi avtonomnih organov.

Ta obljuba spolnila se je s postavo 22. oktobra 1875 d. z. št. 36. Gledé velike važnosti te postave za vse javno življenje, naj nekoliko natančneje pregledamo glavna načela in nekatere postavne posameznosti.

Kakor smo uže omenili, obveljalo je na Laškem načelo, da o javno pravnih razmerah principijalno, če tudi ne o vseh, odločujejo redne sodnije.

Na Nemškem (Badenskem in Pruskem) ustanovile so se posebne upravne sodnije, ki so vtelesene v obstoječi sodnijski in administrativni organizem; pri nas bo odločevalo upravno sodišče v jednej instanci, in nij — kar motivi vladine predloge priznavajo — ud-

sedanje sodnijske in politične organizacije, ampak popolnem samo za-se. Upravno sodišče bode imelo prvo in zadnjo besedo o tem, ali so odloki upravnih oblastij legalni ali ne.

Principijalno važno je tudi to, da imajo vsi odloki tega sodišča samo kasatorično moč brez meritorične rešitve, brez eksekutive. Kljubu časnikarske polemiki proti takemu omejenju najvišjega sodišča o administrativnih zadevah obveljal je vendar vladni predlog v tem obziru nespremenjen in javno mnenje, ki je zahtevalo naj se pred upravnim sodiščem tudi meritorično odločuje, tolažilo se je nazadnje s tem, da imamo vsaj nekaj, če tudi v prve vrsti le negativen nemedium nasproti administrativnej samovolji in dosežemo vsaj nakoliko jednako mernosti in sigurnosti v svojej tako zmedenej upravi.

Ako spozna upravno sodišče, da je pritožba opravičena, kasira dotični odlok, ter izroči stvar upravnej oblasti v novo rešitev, pri kateri ima biti pravno mnenje upravnega sodišča odločilno (§. 7.) Judikatura ostane torej v rokah administrativnih oblastij, ki bodo, kakor dosedaj in merito odločevale in upravno sodišče jih bode le kontroliralo ali dalo korektiv, po katerem se imajo ravnati.

Kompetentno je to sodišče v vseh slučajih, če kdo trdi, da se mu je po zoperpostavnej odločbi upravnih oblastij pravica kratila (§. 2.) Gledé na to, kar smo o poslovanji upravnih oblastij uže omenili in gledé na §. 2. te postave je razvidno, da je delokrog upravnega sodišča po obsežku neomejen, precej omejen pa je po zadržku upravnih agend. Rečeno je bilo uže, da mu je odvzeto vse poslovanje administrativnih organov, ki spada v takozvani diskrecionarni delokrog, kompetentno je le v upravnih zadevah, ki se tičejo pravic — ne interesov — udeležencev.

Listek.

En dan ženin.

(Smešljivka iz národnega življenja, spisal J. Ogrinec.)

(Dalje.)

IV.

Po tem prvem, takó junaškem ženitvenem naskoku pa po ravno tako popolnem izpodletu je Poskoček tolikanj huje potlačen na duši in na telesi, kolikor trdneje je ravnokar verjel, da jo uže ima! Kakor poparjen kar slepó švepa po stranskej ulici. Noge se mu šibé, v glavi se mu vrti; kar nekako pijan je in omotčen, da kar nič več ne vé, kam trapa in pa po kaj? Le jedna, nekoliko jasna misel mu še hodi po možjanih, ta namreč, da bi jo kar obrnil, šel domov, vsem babam pomolil figo, kakor poprej županu, pa lepo sam živel in žvižgal, kakor dozdej.

Uže ima nastavljen korak, uresničiti le-ta

pomislek, kar v tistem trenutji se prigodi nekaj, ki ravno tako hitro napek in narobe preobrne vse to njegovo sklepanje. Zala dekle, kakor mati božja na Šmarni gori, prihiti mimo njega, on jo vidi in v tistem hipu je pozabljena poprejšnja in vse, kar je dozdej tlačilo ga zavoljo nje. Novo veselje, nov pogum ga prešine. Gledajočemu za mimo odšlo stopa na vso moč živo pred oči: Kakó bi bilo vendar nespametno in babje, da bi zdaj, ko je tako rekoč uže na poli pota do cilja, skujal se in opuščal vse, pa zavoljo óne prevzetnice, ko je bogvé koliko še gorših mimo nje; kakó bi potlej pikal in dražil ga hlapec županov, kakó rogal se mu oče, ter kakó bi on potem popolnem ostal na sramoti! Po daljnem preudarjanji potolaži ga tudi še to, da on na prvi mah le naletel nij na pravo! Saj je sicer rada poslušala ga, bila mu je práv-práv prijazna, tudi všeč se jej je zdel, kar vzela bi ga bila, da nij gruntarska hči! Lej, kaj mora

ravno gruntarsko imeti. Saj je druga ravno tako dobra — da ima — le kaj pod palcem!

Po tem modrovanji in ukrepanji sklene brez daljnega opotekanja dognati, kar in kakor se je bil namenil doma. Najprvo se hoče oglasiti pri fajmoštru in njemu potožiti svoje pretežnje, ker se mu zdi, da duhovni gospod ima besedo o njegovej reči najveljavnejo. Kar ubere jo naprej.

Bližaje se farovžu pa zmirom počasneje stopa. Nekako tesno mu prihaja pri srci, nekaj skrbi ga. Dobro sicer ve, kje ga črevelj tišči, vendar pa ne vé, kakó bi na dan spravil to, da bi spodobneje bilo pred tako visocim, čestitim in ostrim gospodom, kakor je fajmošter. Vajen je namreč bogvé katere vsake druge reči desetkrat bolj, kakor duhovnih gospodov in občenja ž njimi. Od svojega sedmega leta, ko je bil jenjal k izpraševanju hoditi, prišel še nij bil nikoli več nobenemu mašniku pod roko, razun vsacega leta po jeden-

Legislature evropske skušajo različno določiti delokrog upravnih sodišč. Na Nemškem se kaže želja kompetenco taksativno odmeriti. Zaradi mnogovrstnosti in zmedenosti upravnega poslovanja te poskušnje niso imele srečnega vspeha in gledé na to sprejelo se je pri nas drugo načelo. §. 2 postave 22. oktobra 1875 določi kompetenco za vse administrativno-pravne zadeve, glede njihove legalnosti in taksativno našteva §. 3. one zadeve, ki z ozirom na njihovi državno — ali javno pravni ali pa disciplinarni značaj ne spadajo v delokrog upravnega sodišča.

V policijsko kazenskih stvarih postane upravno sodišče kompetentno še le takrat, ko dobimo obljubljeni policijsko kazensko postavu. (§. 48.) Po vladinem predlogu bi se bil imel delokrog v enakem smislu omejiti gledé davkarskih in davščinskih zadev. Zasluga gospodske zbornice je, da se to nij zgodilo. Vlada je nasvetovala, da se te stvari tako dolgo ne izroče področju upravnega sodišča, dokler se ne reformirajo dotične postave. Ali po pravici se je ugovarjalo, da je ravno poslovanje upravnih oblastij v davkarskih in davščinskih zadevah tako nesigurno, tako nejedino, da je tu najbolj potreba hitre pomoči. Te agende segajo tako živo v vsakdanje življenje, da bi upravno sodišče ne moglo uspešno delovati, ko bi se mu v tem oziru delokrog skrajševal.

Kar se tiče sestave upravnega sodišča imelo bode svojega predsednika, potrebno število senatnih predsednikov in svetovalcev. Vsi so plačani državni uradniki, ki ne smejo opravljati nobenega drugega javnega posla. Udje upravnega sodišča so udom najvišje sodnije enakomerni. Polovica mora imeti sodnijsko kvalifikacijo. (§. 10.)

Upravno sodišče obravnava in odločuje navadno v senatu 4 svetovalcev s predsednikom. Za davkarske in davščinske zadeve so stalni senati. O veljavnosti „ukazov“ odločuje senat 7., in o incidencah senat 3. udov.

Pritožbe imajo se oglašiti v 60 dneh, od kar se je intimiral odlok zadnje instance. (§. 14.) Če se je kdo zakasnil, se mu ne dovoli restitutio in integrum (§. 16.) Pritožbe ipso jure nemajo suspensivne moči (§. 17.)

V procesualnem obziru naj še omenimo, da se pritožbe oglašajo po advokatih, da se informativni del postopanja vrši pismeno, potem pa odloči predsednik javno, ustmeno ob-

ravnava (§. 28.) Tu se smejo stranke same zagovarjati (§. 31.)

Važna zdi se nam določba §. 34, da se ima obravnati in odločiti, če tudi udeleženca k obravnavi nij. O pritožbah državljanov zaradi uskratenja ustavno zagotovljenih političnih pravic državna sodnija po §. 24 postave 18. aprila 1869 leta ne obravnava, če stranka izostane.

Kdor se samovoljno pritožuje, sme se kaznovati s poenalom 5—1000 gld. (§. 41.) Upravno sodišče začne poslovati čez tri mesece, ko je bila postava objavljena v državnem zakoniku (§. 47.) torej 3. julija 1876.

Razmere mej upravnim sodiščem, rednimi sodnijami in državno sodnijo določi postava 22. oktobra 1875 d. z. št. 37.

Po tej postavi, ima prepire o kompetenci mej upravnim sodiščem in srednimi sodnijami rešiti državna sodnija (§. 9.)

O kompetenci mej upravnim sodiščem in državno sodnijo odloči senat 4 udov upravne in 4 udov državne sodnije, kateremu predsedira najvišje sodnije predsednik ali njegov namestnik. (§. 2.)

Na ta način hotelo se je v okom priti ugovorom, da ne bo lahko ločiti delokroga upravnega sodišča od delokroga državne sodnije. Stvar je sedaj formalno rešena, ali ne da se tajiti, da bo gledé na neenobno, raznovrstno upravno poslovanje, gledé, na pomanjkljive zastarele administrativne postave in nepopolno organizacijo odločitev in merilo večkrat zelo težavno.

Z ustanovo upravnega sodišča imela bi dovršena biti organizacija judikature v javno-pravnem oziru.

Teoretično so sedaj uresničene načela temeljnih državnih zakonov z ustanovo državne sodnije za politične zadeve, upravnega sodišča za kontrolo upravnih oblastij in državnega sodišča, ki odločuje o ministerski odgovornosti.

Mi smo prepričani, da se ne bodo spolnile sangvinične nade, ki so se gojile glede ustanove upravnega sodišča, ker ima vlada preveč vpliva nanj — neprijetno so nas o tem prepričala prva imenovanja — vendar bode moglo koristiti s svojim moralčnim vplivom na administrativno poslovanje. Vplivalo bode ugodno na razvoj javnega prava in s časom morebiti vendar le spravilo v jednako-meren tir postopanje političnih in avtonomnih organov.

Politični razgled.

Notranje deželo.

V Ljubljani 12. junija.

Mej češkimi poslanci in narodnjaki sploh gre govornica, kako bi se stranki zopet zjedini. Mi bi to prav toplo želeli v interesu Slovanstva. Strastni intransigenti naj se ne bi poslušali. Slovanom nam vsem osoda in izkušnja kliče, da le v jedinstveni borbi končno zmagamo.

Kdor hoče videti kako *sovraštvo do Slovanov* razjeda neke avstrijske Nemce, ta mora čitati ljute izbruhe za Turke skrbeče dunajske „N. Fr. Pr.“ Njen najpri-ljubnejši izraz s katerim titulira slovske bojovnike je „Schweiss Hunde.“ To je nemška kultura.

Narodni *Hrvati* nameravajo letošnjo jesen praznovati v velikej svečanosti spomin svojega največjega kralja Zvonimira ali (pravilneje) Svinimira. Vseučilišni študentje v Zagrebu so uže ustanovili v ta namen odbor. Profesorji pa niso hoteli pristopiti. Čudno!

Vnanje države.

„N. Fr. Pr.“ o *orientalne politiki* novo „skrivnost“ poroča, namreč kako je Turčija vso Evropo iznenadila z novo vlado. Garčakov je uže „vse na jedno karto hotel staviti“. 4. junija je še rekel, da v osmih dneh bode prva srbsko-turška bitka. Ali Andrassv (?) in Bismark sta mir ohranila. — Iz Emsa, kjer biva zdaj ruski car, se istemu listu poroča, da ima ruska pomorska in vojska posuhem nalog dopolniti se in pripraviti ter v Besarabiji zjediniti.

Turčija je od Srbije zahtevala odgovora zakaj da se oborožuje vendar je to vprašanje baje močno uljudno stavljeno in ne v obliki ultimata ali zadnje besede. Odgovor bi bil Srbiji legak, ko bi jo ne zadrževala vsa diplomacija.

V *angleškem* parlamentu je minister Disraeli 10. junija rekel: Angleška hoče odgovarjati na vprašanja o orientalnih zadevah, vendar so pa tudi taki interesi, ki višje stoje, kakor razumljiva želja zbornice izvedeti več. Memorandum velevali nij bil izročen. Anglija z družimi vladami vred Srbiji dokazuje „važnost zmernega postopanja“ in konkurira v tem družimi silami, da bi se na sultana neprimerno ne presiralo.

Francoski senat je potrdil pristavek k nasvetu obersta Andlana, kateri terja naj se vojska precej organizira ter je pooblastil vojaške komisije, v tacih slučajih, kadar je ministerskih dokumentov treba, v Parizu zbrati se.

Nemčija bode dobila od Angleške mali otok pri ustji reke Labe Helgoland — vsaj tako se iz Londona poroča. Mar za to ceno hoče Anglija Nemčijo pridobiti proti Rusiji? Vse mogoče.

krat, o velikej noči pri izpovedi. Pa še k temu najpotrebnejem opravilu, ko gre človeku, za rešitev svoje neumerjoče duše, pripravljal se je vselej celi štiridesetdanski post, in nazadnje, ko je huda pekoča vest vendar prignala ga, vsega skesanega k izpovednici, šepetal je z duhovnim očetom le v polumraku, mežéc in skozi omreženo linico — zdaj pa, da kar postavil bi se pred njega, pa rekel in dejal bi in moško govoril takó in takó? Šment! uže v mislih na to prihaja mu vroče: kaj še le bo? Raje bi ruvat šel borovce, kakor pogovarjat se s fajmošтром! Ali če ne gre — iz vsega ne bo nič! Mora iti!

Otoraj stoji uže na farovškem pragu. Spelje počasi klobuk z glave, stisne pod pazho, pa drgaje s palcem v laseh poleg ušesa plašno ogleduje, po kotih, ko bi kdo bil kje ka-li? Nobenega nij od nikoder. Tedaj se po časi, tiho in po prstih požene po stopnicah in pred, kakor hoče stoji uže pred vratmi! Tu potrpi poslušaj, če je notri kaka hoja, kako šumenje

ali vriščenje in, ako bi zalotil kako sumljivo hudomušnost — da bi hitro odtegnil se. Vse je tiho. Tedaj se pripogne in pogleda skozi ključavnico, ko bi utegnilo videti se kaj. Nič se ne premakne. To Poskočeku poda tolikanj poguma, da potrka na vrata, prav po lahko pa! Čul je bil namreč pripovedovati, da, predno se ne potrka, ne sme se vstopati k tacim gospodom! Na ta prvi potrka pa on menéč, da je uže vse dobro, če prav ne čuje nobenega glasu, zlomasti hitro po vratih, češ, da bi dalje ne dajal čakati duhovnemu gospodu, ki se menda zmirom rado mudi kam. Pa pritiska in pritiska kljuko proti tlam pa kar šmenta se neče odpréti! Črez delj po čudnem vrtenji in sukanji tiste kljuke zlomi vendar v sobo. — Strahom steguje vrat, ko bi skozi katere vrata opazil koga — pa nobenega!

Nek čuden strah spreleti Poskočeka samega v tujej hiši. Kdor bi tako zasačil ga, kar tat mu poreče, kaj pak! Urno se zasuče in hiti ven in doli, od koder je bil prišel.

Prav za prav se mu zdaj še bolje zdi, da se je tako poteplo. Saj vest mu pravi, da storil je, kar je hotel; kaj more zato, da nij bil prišel pred gospoda?

Ravno se ovije okolo zadnjega vogla, da bi rinil črez prag, kar sterbavsne fajmoštru na stopal. Takó se še nij ustrašil nikoli, kar so mati odstavili ga! Najraje bi se pogreznil devet komolcev v tla; toda gospod ga uže drži za komolec.

„No, kaj pa ti, kaj?“ poprijema ga.

Poskoček nij v stanu, da bi spravil razumljivo besedo iz ust. Jezik se mu zaletuje, da jeclja in govnja, sam ne vé, kaj.

„Le z menoj, le z menoj, poveš mi uže gori! hiti fajmošter za vračati ga ob jednem, rijóč ga po stopnicah navzgor. Poskoček gre; toda zdi se mu pa tako, da volu, ki ga vlečejo v mesnico, ne more nič drugače biti, kakor njemu zdaj-le.

Vrhi stopnic, ko gospod zagleda vrata v svojo sobo do kraja odprta, zavpije čudeč se:

Dopisi.

Iz Gomilskega pri Vranskem 11. jun. [Izv. dop.] Če huda zima mine, in nastopijo topli pomladanski dnevi, se kmalu cela narava oživi, vse začne veselo rasti in cvesti, tako, da se v resnici človek čuditi mora nad močjo solnčne gorkote, katera tako hitro vse oživi. Ravno tako se mi Gomilski farani ne moremo dovolj prečuditi, celo ne verjeli bi, ako ne bi sami poskusili, kaj more pravični, bogoljubni in odkritosrčni dušni pastir pri svojih faranih v kratkem času storiti. To je nam jasno pokazal naš nepozabljivi gospod M. Koren, kateri je bil kratko časa pri nas za farnega oskrbnika. Komaj tri mesece smo imeli tega duhovnega gospoda v svojej sredini, pa vendar se je uže vse na bolje izpremenilo, kajti sè svojo pravicoljubnostjo in odkritosrčnostjo pridobil si je vse veljavne farane, hinavci in obrekovalci pa, kojih je prej vse gomezelo, poskrili so se kakor če grilom z lučjo posvetiš. Krepka in prijazna beseda gospoda Korena privabila je vsako nedeljo toliko poslušalcev v cerkev, da nij bilo prostora najti; mlado in staro je vrelo za blagim gospodom, vse ga je rado poslušalo in s prepričanjem smemo reči, da tudi ubogalo; v kratkem človeka, ki je to ravnanje opazoval, moglo je do srca giniti, mu solze pripraviti.

Najboljši in gotovo najhvaležnejši vseh je imel njegov nauk pri šolske mladini, katera je žalibog zaradi nič vrednega, poleg vsega tega pa tudi popolnem nesposobnega učitelja, bila jako nevedna in popačena. Duhovnikova prijazna, do srca segajoča beseda pridobila si je kmalu mlada udana srca tako, da so otroci do njega ljubezen imeli in se za vse dobro vneli. Pa storil je še več. Bile so poprej v našej fari večne razprtije mej mladimi in starimi občani, tako, da so se pri vsakej priložnosti napadale posamezne sovražne stranke, ali glejte, v tako kratkem času se je skoro do malega vse poravnalo in pobratilo, vsi tisti, kateri so se pustili poprej lažnikom in obrekovalcem za nos voditi in zapeljavati, spremenili so se na mah, in zdaj obžalujejo, da nijso uže prej tega storili. Žalostno pa je, da so vendar še nekateri zagrizeni in obžalovanja vredni patroni, kateri še vedno zaradi kupice vina kakor slepi tavajo in begajo za glavnim obrekovalcem, in učiteljem vseh tukajšnjih razporov. Jedino je,

„Ho, kako pa — ali je bil tat v hiši?“ In obrnivi se proti Poskočeku pa ostro merčč ga od glave do nog vpraša:

„Ali si ti morda videl koga?“

Poskočeku je, kakor bi mu zabodel gnojne vilje v trebuh: takó mu bojazen vtikuje rogove po drobu. Kar sape mu zmanjkuje. Zdaj je izdan! Najslabeje bi bilo, ko bi tajil. Zato, kar vse pove, kakor je, potlej — vse je uže ob jednom, pa naj ga na meh oderó! Opravičiti se pa mora!

Stopivši za gospodom fajmoštrom v sobo, obstoji tik pri vratih, prekriža roke ob prsih, pogleda navkviško, da se mu belo posvetijo oči, potem povesi jih proti tlam in globoko segnivši po sapo pravi:

Slišite gospod fajmošter! če ne boste hudi — jaz sem pred-le iskal vas, pa se vrata nijso zaprla za menoj. Toda, ne ukradem pa jaz nobene, najmanje reči ne, magari, ko bi bil zlat denar, ne pritaknem se ga! O, nečem

kar nam kaže lepo bodočnost za celo farno, da se število teh ljudij manjša od dne do dne; da jih sedaj uže lahko na prste seštejemo; kakor vsikdar, uresničil se je i pri nas pregovor: „Laž ima kratke noge“.

Da so se razmere pri nas tako na dobro spreobrnilo, to je velika zasluga g. Matije Korena, našega nepozabljivega provizorja, katerega odhod cela fara, veliko in malo, posebno pa šolska mladina močno obžaluje. Odkar je počil glas, da nam ne ostane za župnika žalujejo ljudje zeló. V šoli sem bil, ko ravno gospod katehet Koren nij bil navzočen in ginilo me je, ko sem videl, kako se otroci solzé. Kar srce čuti, to moje slabo pero ne more popisati, in za to hočem končati. Le namen tega mojega dopisa naj še sledi. Ker nam faranom nij mogoče, da bi se odhajajočemu dušnemu pastirju posamezno zahvalili, zatorej naj se naša pohvala in srčna zahvala za vaš trud in prizadevanje glasi po vsem slovenskem svetu. Bog vam naj stoterno povrne, mi pa vas ohranimo vedno v blagem spominu! Š.

Iz Dunaja 10. jun. [Izv. dop.*] Dopis v zadnji nedeljskej številki (4. junija) „Slov. Naroda“ je po vsem tak, da si morajo č. čitatelji „Slov. Nar.“ misliti, da sedanje slov. dijaštvo na Dunaji podpira in goji v svojih krogih nemčurstvo. In pri onih, ki z organizacijo našega društva nijso bolj poznani, dosegel je g. dopisnik pač svoj namen. V pojasnilo vzemo naj č. čitatelji na znanje, da zbori „Slovenije“ imajo dva dela. Resni se sestavlja iz beril, predavanj, govorov, deklamacij, kritik in debat, k sklepu se iz predlogov. To je naš dnevni red, in ko je ta izpolnjen, zaključí se „Slovenija“ in predsednik in odborniki odido lahko domov ako se jim ljubi, ker pri zabavnem delu nemajo nikacega posla. Odkar živi „Slovenija“ nijso se še nikoli (izjemoma „Besed“) dele kake pesni na dnevni red. V zabavnem delu je zabava popolnem prosta, in pripetilo se je zadnjič, česar nikakor ne tajim, da se je v veselem trenutku oglasila v krogu slov. dijakov nemška napitnica. Kdo bi li zastran tega pobral kamen, ter ga vrgel v „Slovenijo“? Kdo bode le iz tega nedolžnega slučaja sklepal, da slov. dijaštvo goji v svojej sredi nemčurstvo? Nikakor pa si č. čitatelji tega ne razlagajo takó, kakor bi jaz odobral nemško petje. — „Nemških elemen-

*) Audiatur et altera pars.

tujega blaga, pa ko bi bilo toliko, kolikor je tukaj črnega le!“ rekoč z levo dlanjo, pokrije moleči kazalec do široko vegastega nohta, pod katerim se mu vije debela klobasa črne prsti.

„O, ne vzamem pa nič, kar nij mojega, nič, nič — če mi hočete verjeti, gospod fajmošter! poudari še jedenkrat, in da bi duhovnega gospoda prav do živega prepričal o svojej nepremakljivej pravičnosti, seže z rokama v žepa, pa ju potegne na dan in preobrbe. In res, le razna sodrga namešana z ovčjo steljo, ki se mu je bila počasi nasmetila tu notri, pospe in skadí se na tla.

Gospod fajmošter, ki je vrhu tega spoznal mu menda tudi z obraza, da njemu res nij kaj očitati v tem, kar se tiče sedme božje zapovedi, vpokoji se hitro, rekoč:

„No, le tak pravičen bodi, pa bodeš zmirrom lahko izhajal pred bogom in pred ljudmi.“

(Dalje prih.)

„tov“ mej slov. dijaci pač ne more nihče razum g. dopisnika opaziti. Nasprotno sem prisiljen reči, da je „Slovenija“ popolnem čista „nemških elementov“, in nadejati se nam je boljše prihodnosti, kakor jo prorokuje g. dopisnik.

Ako pa on trdi, da se popevajo pesni, ki ne ugajajo preveč estetičnemu okusu, in ako ume pod tem izrazom nedostojno petje, prisili me k trditvi, da v družbi nobeni dijaci ne pazijo toliko na dostojnost petja, kakor ravno slovenski, in tu tudi one, zadnjič zapete nemške napitnice ne izjemam.

Toliko izjaviti se, mi nalaga čast „Slovenije“ in za resnico vsake teh besedi zastavljam svoje ime.

Iv. Verhovec,
predsednik „Slovenije“.

Domače stvari.

— (Ljubljanski „Tagblatt“) kateremu je sicer vedno prijetna navada vse kar je slovensko narodno psovati in po blatu gaziti, se v novejem času posebno rad bavi z uradniki deželnega odbora, kakor da bi ti bili bog si ga vedi kako dobro plačani, da si vsakdo ve in je bilo v zadnjem deželnem zboru tudi konstatirano, da dež. uradniki uživajo nasproti cesarskim uradnikom skraj na pol manje službenine. A ker je pri dež. odboru zraven nekaterih nemškutarskih tudi nekoliko narodnih uradnikov naprej in naprej navaja osobne napade le jednega izpusti, in ta je predobro plačani muzejni kustos Dežman. Ta gospod, ki je ob jednem deželnim odbornikom drznil se je v svojem govoru pri zboru konstitucionalnega društva grajati, da zadnji deželni zbor je denarje zapravljval tudi s tem, da je deželne uradnike narodne barve posebno odlikoval in protežiral. Je-li to nesramno ali smešno? Vsaj celi svet ve, da pri omenjenemu zasedanju deželnega zbora nij bila nobenemu deželnemu uradniku službenina povikšana, nego samo le jednemu in ta je — muzejni kustos ob jednem deželnim odbornikom, deželni poslanec in naroden odpadnik g. Karel Dežman, kateri pa deželni muzej uže leta in leta tako zanemarja, da je škandal.

— (Program besede v čitalnici v Kranji) 15. t. m. v Jalenovem vrtu. Svirala bode ljubljanska mestna godba. 1. „Lepa naša domovina“, koračnica. 2. „Svoji k svojim“, zbor. 3. „Herz an Herz“, polka. 4. „Oblačku“, tenor- in baritonsolo, zbor. 5. Cavatina iz opere „Barbiere di Sevilla“. 6. „Pridi Gorenjec“, koračnica. 7. „Zakletev viharja“, zbor. 8. „Serenada“, potpourri. 9. „Brodar na Jadri“, čveterospjev. 10. „Biergeister“ četvorka. 11. „Noč“, zbor. 12. „Anspruchlos“, polka. 13. „Domo vini“, tenor- in baritonsolo, brenčeči zbor. 14. „Carnevalslieder“, valcer. Vstopni listi za čest. ude: 20, za neude 30, za družine 50 novč. Čisti donesek je namenjen revnim dijakom tukajšnje gimnazije. Začetek ob 7. uri.

— (V o d o p a l) je včeraj do polu dne mej 11. in 12. uro s št. Jakobskega mosta štiriletni otrok necega postreščeka. Ravno čez most idoč jednoletni slovenski prostovoljec Pajar skoči oblečen v Ljubljano, ter ga tudi srečno prinese na suho.

— (Dezertiral) je pred nekaj dnevi od domačega peš-polka nekov vodnik T. D. zdaj ga še nijso dobili a tudi sam se nij še oglasil. Sumni se, da je ušel v Bosno ali Srbijo.

— (Benediktinska opatija v Gornjem gradu) in njena zgodovina, po starih listinah spisana, je izišla tiskana v g. Pajkovej tiskarni v Mariboru pod naslovom: Das Benediktiner-Stift Oberburg, m. VIII. str. 324. Spisana je od slavnoznanega preiskovalca in spisovalca zgodovine škofije lavantinske, čestitega gospoda Ignacija Orožna, kanonika v Mariboru. Iz zanimive knjige povzemo, da so leta 1140 žlahni Dyebald Chagere (Kager) in njegova žena Truta, in pa oglejski patrijarh Peregrin ustanovili benediktinski samostan in opatijo v Gornjem gradu. Cesar Friderik IV. jo je po 333 letnim obstanku v porazumljenji s tedajšnjim papežem, svojim poprejšnjim kancelarjem, Pijem II. l. 1473. zatrl, posestva pa ljubljanskim škofom podelil. Ti so več časa stolovali v Gornjem gradu, poprejšnjo samostansko cerkev podrli in sedanjo veliko hišo božjo postavili. Za cesarja Jožefa II. so se škofje stalno preselili v Ljubljano, posestva v Gornjem gradu pa so postala njihova graščina.

— (Iz Bosne) se našej „Danici“ piše od necega duhovna: Nadloga „raje“ — kristijanov — vedno raste, in zmožnost vstajnikov, da bi se vrnili, prihaja naravnost nemo-goča. Mi sicer živimo v miru in brez motenja. Vse krajne naskrižnosti poravnavamo po turških vojaki, ki so naša straža; ako n. pr. nam hoče kdo drva v gozdu krasti, ali pa s skladavnic grabiti, oziroma našim drvosekom s puško žugati, pošljem kaka dva naše straže, da jih odplašijo; ako nam hoče kdo braniti pesek kopati, pošljem na mesto in kraj koj stražo našega „čauša“ (naddestnika); ako gre naš voz v Gradiško po „postulantov“ (prosi-vec vred) — skoro vsak teden — spremlja voz naš „asker“ (vojak) z nasajenim bajone-tom. Tako tedaj sinovi Mohamedovi sinovom sv. Bernarda služijo, ter bi kak brat trapistovsk ne mogel bolje. To nas ne stane mnogo; z bobom, črešpljami in kruhom si moremo pridobiti to brambo. In vsak vojak je vesel, da mu nij treba iti v divjo vojsko, temuč smé pri nas službo opravljati. Po noči „patroli-razo“ in tik ob našej hiši stražijo mej tem, ko mi mirno spimo. Kadar mi čujemo, oni spijo. (Stražniki so Arnauti — Albanci.) Oni dan je k nam pristopil tudi duhoven, ki je zmožen slovenskega jezika, namreč gospod Mavricij pl. Vestenek, iz slovenskega plemstva; tri leta je, kar je mašnik; imenuje se br. Beda, in znati je, da se bo čvrsto prijel reda.

Dunajska borza 12. junija.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	66	gld.	—	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68		90	
1860-drž. posojilo	109		50	
Akcije narodne banke	819		—	
Kreditne akcije	139		20	
London	120		75	
Napol.	9		60 ¹ / ₂	
C. k. cekini	5		72	
Srebro	103		—	

Samoklistirni aparat

(Clyso-pumpe, Irrigátérje),

Inhalacijne aparate,

klistirne, uretralne in maternične brizgalnice, mlečne pumpe, sesalne stekle-nice, vezi za počene

po fabriškeje ceni.

Jedino le pri (53—11)

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajskeje cesti v Ljubljani.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Št. 7723.

Razglas.

Za prosto kopanje je letos kod dosihmal Gradašca nad kolezjskim mlinom v trnovskim predmestju na tako imenovani Talavanski senožeti odločena.

To se naznani z pristavkom da se pri prostem kopanju naravnost ne sme žaliti, in da je na drugih znotraj ali blizu mesta in predmestji ležečih krajih kopanje prepovedano.

Mestni magistrat v Ljubljani,

7. junija 1876. (175—1)

Uvajenec ali učenec,

močne konstitucije in z dobrimi šolskimi izpričevali, sprejme se takoj v mojoj nürnbergskeje in galanterijnej štacuni.

(167—3)

Vaso Petričić.



Mej mnogimi anonci, posebno za ure in zlato blago je mnogo taci, ki prebivalce po deželi samo sleparijo. Vsak naj bodé svarjen za svojo lastno korist pred kupovanjem, kjer firma prodajalcev ne garantira zadostno. Vse ure in drugo zlato blago, katero kdo pri meni kupi, izmenjam mu po volji vsak čas, ali pa tudi nazaj sprejemem, to je dokaz najostreje soliditete!

Neverjetno, pa resnično!

Za 10 in 12 gl. prava angleška, srebrna cilindur-ura s primerno verižico in medailonom, etuijem, ključkom in petletnim garancijnim listom in po vrhu še jedno rezervno steklo za nro. Ravno iste krono-časomerne ure fino ognjo-pozlačene samo gl. 12.50.

Samo 18 ali 25 gl. prava angleška srebrna anker-ura, savoneta z dvojnimi pokrovom, fino izrezana poleg tudi še verižica in garancijni list.

Samo 13 gl. prava angleška srebrna in ognjo-pozlačena kronometer-ura z verižico vred, z usnjatim etuijem in garancijnim listom.

Samo 16 ali 17 gl. prava angleška Prince of Wales-remontir-ura, najmočnejšega kalibra s kristalnim steklom.

Samo 14 ali 17 gl. prav mala ura za dame iz pravega srebra in ognjo-pozlačena, poleg vratna verižica in garancijni list.

Samo 20 gl. prava angleška fino ognjo-pozlačena srebrna kronometer-ura z dvojnimi plaščem, fino emailirana, poleg tudi še fina verižica, medailon in garancijni list.

Samo 18 ali 20 in 25 gl. najfinejša srebrna prava angleška anker-ura na 15 rubinov poleg verižica, medailon, usnjati etui in garancijni list.

Samo 20 in 25 gl. srebrna remontir-ura brez ključka za naviti, poleg verižica in medailon.

Samo 40, 50 in 60 gl. zlata ura za dame z dijamanti.

Samo 30, 35 in 40 gl. prava angleška srebrna remontir-ura z dvojnimi plaščem, garantirana in patentirana.

Samo 23, 25, 27 gl. zlata ura za dame z verižico, medailonom in garancijnim listom.

Samo 35, 45, 50 gl. prava angleška zlata anker-ura s kristalnim steklom.

Samo 60, 75, 100 gl. fina zlata remontir-ura s kristalnim steklom. 105 in 115 gl. z dvojnimi plaščem.

Samo 200—300 gl. pravi angleški kronometer z remontirnim dvojnimi plaščem in kristalnim steklom.

Razun tega pak še vsake vrste drugod od kacega drugega aponcirane ure in gotovo cenejši.

Atelier za popravljanje.

Stare ure, dostokrat preljudi družbinski spomeniki popravljajo se, ter onove. Cene popravljanja s petletno garancijo: gl. 1.50, 3, 5 do 10 gl.

Zobni zdravnik A. Paichel

stanuje poleg Hradeckijevega mosta v Mali-Jejev hiši v I. nadstropji in ordinira od 9. do 12. in od 2. do 6. ure. Njegova esenca ustne vode, stek enica po 1 gld., in zobni prah, škatljica 60 kr. dobiva se razen v njegovem stanovanji tudi pri gospodu lekarju Majerju in gospodu Karingerju in Kasu. (176—1)

Lek zoper gušo (krof),

izkušeni pripomoček zoper gušo (debel vrat), razpošilja z nakazanjem o rabljenji po 1 gld.

V. Franz

in Holoubkače a/d böhm. Westbahn. (134—9) (Češkem.)

Zlatnina.

Od c. kr. kovničnega urada na Dunaji kot pravo izkušeno.

Prstani.

Prstani za dame gl. 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15. Prstani s pečatnikom za gospode gl. 8, 10, 11, 12 do 20.

Poročni prstani gl. 5, 6, 7, 8.

Zlate verižice za ure.

Verižice, kratke s ključkom gl. 1, 20, 25, 30, 35 do 80 v vsakej obliki.

Verižice, dolge z gladkim ali facijoniranim pahačem z biseri gl. 28, 30, 35, 40, 50, 55, 60, 65, 70, 80 do 150.

Zlati medailoni

za gospode in dame.

S pravimi kamenji gl. 14, 16, 18, 20, 24, 30, 35, 40, 45, 50.

Zlate garniture.

Brože in uhani gl. 18, 20, 24, 30, 35, 40.

S pravimi kamenji ali biseri gl. 36, 40, 45, 50 do 20.

Z dijamanti in brilanti gl. 60, 80, 90, 100 do 200

Zlati uhani.

Lečneči za otroke gl. 1.25, 1.50, 1.75, 2, 3 se ali brez kamenjček.

Uhani, dolgi ali okrogli se ali brez kinča, gladki ali pa se pravim kamenjčkom ali pa v obliki sulice gl. 12, 15, 18, 20 do 30.

Boutoni z dijamanti ali brilanti gl. 50, 55, 90, 100 do 500.

Zlate gumbe za kemisete in manšete.

Z dragocenimi kamenjčki gl. 6, 7, 8, 10, 12, 14, 18, 20.

Zlate brože.

Enojne najnovejše oblike gl. 12, 15, 20 do 25.

S slikami gl. 12, 15, 16 do 40.

Zlati križci.

gl. 6, 7, 8, 9, 10, 12.

S biseri ali dragocenimi kamenjčki gl. 8, 9, 10, 12 do 25.

Zlate prsne igle.

V različnih oblikah, Jockey, Sport itd. od gl. 5 do 30.

S dragocenimi kamenjčki od gl. 5 do 30.

S brilanti gl. 15 do 150.

Zlati brazletci.

Gladki obročki, različne širokosti gl. 18, 20, 26, 30 do 60.

S pravim kamenjčkom ali biseri gl. 30, 36, 40, 50 do 80.

S brilanti od gl. 80 do 500.

Pismena naročila

izvrše se v 24 urah proti poštnem povzetku ali pripošiljatvi noveev. Na zahtevanje razpošiljajo se tudi ure in zlatnina proti poštnem povzetku za izbiranje, ter se za neobdržano vrača denar nazaj.

Moje cene so vedro nižje, kakor najnižje povsod, ter zahtevam dobička le sedanjemu času primerno.

Vsi, kateri želé nove ure in zlatnino naročiti, Vsi, kateri stare ure ali staro zlatnino za novo izmenjati želé, se uljudno prosijo, da se obrnejo na mojo firmo. (26—18)

Philipp Fromm,

fabrikant ur in zlatnine,

Rothenthurmstrasse šte. 9, nasproti Wollzeile, DUNAJ.

Naj se ne pozabi naslov.

Lastnina in usk „Narodne tiskarne“.